

ВІДГУК
наукового керівника
на дисертацію
Оріщенко Антона Вячеславовича
«Педагогічна школа Макса Шлоссберга та її значення для розвитку
американського трубного виконавства другої половини ХХ століття»
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки
(галузь знань 01 – Освіта / Педагогіка)

Здобувач третього (наукового) рівня вищої освіти Оріщенко Антон Вячеславович успішно виконав передбачені складники освітньо-наукової програми. *Освітній компонент* складався з 60 кредитів, 9 із яких складала викладацька практика.

Актуальність та обґрунтованість теми дослідження.

Дисертаційна робота Оріщенко Антона Вячеславовича присвячена дослідженню педагогічної школи Макса Шлоссберга та її значення для розвитку американського трубного виконавства другої половини ХХ століття. Обрана тема є актуальною і закономірною, оскільки безпосередньо пов'язана з практичною викладацькою діяльністю здобувача на кафедрі музичного мистецтва та хореографії Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», де він з 2016 року викладає фах (спеціальний інструмент – труба). Саме щоденна педагогічна практика спонукала здобувача до поглибленого вивчення кращих зарубіжних освітніх традицій, зокрема досвіду американських закладів вищої освіти.

Вступивши до аспірантури у 2022 році, А. В. Оріщенко зробив усвідомлений науковий вибір, звернувшись до постаті Макса Шлоссберга – фундатора американської школи виконавства на трубі, чия методика і педагогічні принципи залишаються недостатньо дослідженими як у вітчизняній, так і в зарубіжній науці. Відсутність цілісного наукового аналізу

творчої спадщини Шлоссберга, розрізненість і фрагментарність наявних публікацій, а також нагальна потреба у трансфері прогресивного американського педагогічного досвіду в українську мистецьку освіту обумовлюють значущість і своєчасність цього дослідження. Тему дисертаційної праці затверджено вченою радою ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (протокол № 3 від 27.09.2024 р.).

Структура, обсяг та повнота розкриття теми.

Дисертація має логічно вибудовану структуру: вступ, три розділи з висновками до кожного, загальні висновки, список джерел і літератури (230 найменувань, із яких 184 – іноземними мовами), 6 додатків. Загальний обсяг роботи становить 190 сторінок, основний текст – 164 сторінки. Такий обсяг є достатнім для дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

Перший розділ «Теоретичні засади педагогічної школи Макса Шлоссберга» містить ґрунтовний аналіз наукової літератури за чотирма напрямками: зарубіжні монографії, архівні документи Джульєрдської школи, праці американських дослідників та вітчизняні наукові розвідки. Здобувачем розроблено систему методологічних підходів – історико-педагогічного, парадигмального, біографічного, культурологічного та джерелоорієнтованого, – яка забезпечує комплексність і науковість дослідження. Здійснено термінологічний аналіз ключових понять і категорій музичної освіти ХХ століття, що демонструє ерудованість здобувача в суміжних наукових галузях.

Другий розділ «Методичні засади педагогічної школи Макса Шлоссберга» є центральним у роботі. У ньому детально охарактеризовано педагогічні ідеї Шлоссберга: зроблено акцент на фундаментальних навичках вихованців, синтез педагогічного компоненту та виконавської майстерності.

Особливо цінним є аналіз принципів навчання – традиційних, таких як: доступність, системність, наочність, специфічних: принцип практичної спрямованості освіти, принцип свідомості та активності, принцип міцності освоєння знань і неспецифічних: принцип інтеграції групового та індивідуального навчання, принцип розвитку інтелектуального потенціалу музиканта, принцип опори, принцип продуктивності та надійності навчання музиканта – та форм організації занять і самостійної роботи учня.

Третій розділ «Продовження педагогічної школи Макса Шлоссберга в методичних напрацюваннях його учнів» присвячено аналізу методик Джеймса Стемпа, Луїса Девідсона та Гаррі Гланца. Це дозволяє простежити наступність і трансформацію педагогічної традиції Макса Шлоссберга у другій половині ХХ століття, що відповідає заявленій темі та меті дослідження.

Наукова новизна дослідження.

Наукова новизна роботи є переконливою. Вперше в українській музично-педагогічній науці здійснено цілісний аналіз педагогічної школи Макса Шлоссберга на основі широкого кола першоджерел, зокрема 9 маловідомих архівних документів Джульєрдської школи, введених до наукового обігу. Здобувач вперше систематизував і класифікував педагогічні принципи Шлоссберга, розкрив механізми їх засвоєння і творчої трансформації його учнями – Дж. Стемпом, Л. Девідсоном та Г. Гланцем. Такий підхід дозволяє розглядати педагогічну школу Шлоссберга не як ізольований феномен, а як живу традицію, що розвивалася і продовжує впливати на практику виконавства та викладання гри на трубі.

Практичне значення результатів.

Практична цінність дослідження не викликає сумнівів. Результати роботи впроваджено в освітній процес ДЗ «Луганський національний

університет імені Тараса Шевченка», що підтверджено відповідним протоколом кафедри. На основі матеріалів дисертації підготовлено та видано навчально-методичний комплекс «Спеціальний музичний інструмент» на засадах методики Макса Шлоссберга (2024, 88 с.). Зазначені видання можуть бути використані у практичній роботі викладачів спеціального інструменту (труба) в закладах вищої мистецької освіти III–IV рівнів акредитації.

Публікації та апробація результатів.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження відображено в 10 наукових публікаціях: 4 статті у фахових виданнях України, 1 стаття в зарубіжному виданні (Швеція), 1 навчально-методичний комплекс, а також матеріали міжнародних і всеукраїнських конференцій. Апробація результатів відбулась на двох міжнародних конференціях (Стокгольм, 2025; Київ, 2025) та двох всеукраїнських конференціях (Полтава, 2022, 2024). Публікаційна активність здобувача відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Загальний висновок.

Дисертація Оріщенко Антона Вячеславовича «Педагогічна школа Макса Шлоссберга та її значення для розвитку американського трубного виконавства другої половини XX століття» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, яке відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Робота відзначається актуальністю, науковою новизною, теоретичною обґрунтованістю та практичною значущістю. Здобувач продемонстрував здатність до самостійного наукового пошуку, вміння систематизувати й аналізувати великі масиви іншомовних джерел, узагальнювати отримані результати на належному науковому рівні та впроваджувати їх у власну педагогічну практику.

Вважаю, що дисертація заслуговує позитивної оцінки, а її автор – Оріщенко Антон Вячеславович – присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Науковий керівник:

доктор філософії,

старший викладач кафедри

дизайну і медіавиробництва

ДЗ «Луганський національний університет

імені Тараса Шевченка»

Максим САЙБЕКОВ